

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/158/2001

PREFERENCJE PARTYJNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Miesiąc, który upłynął od październikowego badania, był bogaty w wydarzenia polityczne o dużym znaczeniu. Odbyły się inauguracyjne posiedzenia obu izb parlamentu, dokonano zaprzysiężenia nowego premiera, powołano nowy rząd. Leszek Miller wygłosił w Sejmie *exposé*, rząd zapowiedział oszczędności i konieczność realizacji polityki zaciskania pasa. Ciągłe trwają dyskusje i prace związane z przyszłorocznym budżetem. Sondaż odbył się jeszcze przed pojawieniem się w mediach informacji o podjęciu przez rząd decyzji zmieniającej stanowisko Polski w negocjacjach z Unią Europejską.

Wśród innych wydarzeń politycznych trzeba wspomnieć o uszczupleniu parlamentarnej reprezentacji Platformy Obywatelskiej po utworzeniu w Sejmie poselskiego koła Stronnictwa Konserwatywno-Ludowego przez polityków, którzy odmówili wstąpienia do klubu PO po jej przekształceniu w partię polityczną.

Gdyby wybory parlamentarne odbyły się w listopadzie, niespełna dwa miesiące po terminie rzeczywistego głosowania, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 63% ankietowanych¹, czyli o 3 punkty mniej niż w październiku. Zwyciężyłaby ponownie koalicja SLD-UP, na którą chce głosować 45% potencjalnych wyborców. W porównaniu z sondażem październikowym, kiedy zadawaliśmy ankietowanym pytanie w nieco innym brzmieniu, odsetek zwolenników rządzącej koalicji wzrósł o 6 punktów. Pozostałe partie

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (138) przeprowadzono w dniach 9-12 listopada 2001 roku na liczącej 968 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski

nadal mają znacznie mniejsze poparcie społeczne. Co ósmy uczestnik ewentualnych wyborów chciałby głosować na PO, a co dziesiąty - na kandydatów zgłoszonych przez Samoobronę. Na takim samym poziomie jak miesiąc wcześniej utrzymuje się natomiast poparcie dla PSL - trzeciej partii tworzącej obecną koalicję rządową. W listopadzie na ugrupowanie Jarosława Kalinowskiego chciałoby głosować 8% uczestników wyborów. Po 6% wyborców deklaruje chęć głosowania na PiS oraz LPR. Oba ugrupowania rządzące przez ostatnie cztery lata mają podobnie niskie poparcie - na UW głosowałoby 3% wyborców, na AWSP - 2%. Pozostałe partie miałyby jeszcze mniej zwolenników.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach		Wyniki wyborów z 23 września br.
	X 2001*	XI 2001	
	w procentach		
Sojusz Lewicy Demokratycznej - Unia Pracy	39	45	41
Platforma Obywatelska	14	11	13
Samoobrona	12	10	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	8	8	9
Prawo i Sprawiedliwość	9	6	9,5
Liga Polskich Rodzin	8	6	8
Unia Wolności	4	3	3
Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy	2	2	6
Polska Partia Socjalistyczna	1	1	0
UPR	-	1	-
KPEiR	-	1	-
Inne	1	1	1
Trudno powiedzieć	1	6	-
	N=670	N=610	

* Bezpośrednio po wyborach zadaliśmy pytanie sformułowane nieco inaczej niż zwykle. Brzmiało ono: *Gdyby nie udało się utworzyć rządu i odbyły się powtórne wybory, to na kandydatów której partii, ugrupowania lub koalicji wyborczej by Pan(i) głosował(a)?* W pytaniu tym wśród kategorii przedstawionych respondentom do wyboru nie było możliwości odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Okres formowania rządu, a także pierwsze miesiące jego urzędowania określane bywają jako „miodowy miesiąc” władzy. Akt wyborów rozładowuje napięcia polityczne, nowy rząd i nowa koalicja rządowa witane są z dużymi oczekiwaniami i nadziejami na poprawę sytuacji. Szczególnie dotyczy to rządu, który objął władzę po ekipie długo sprawującej władzę, bardzo nisko ocenianej przez Polaków². Pierwszy miesiąc funkcjonowania rządu Leszka Millera potwierdza tę regułę. Zapewne nowy styl rządzenia i pierwsze decyzje sprawiły, że główne ugrupowania rządzącej koalicji (SLD-UP) zyskały zwolenników. Nie zmieniło się poparcie dla trzeciej koalicyjnej partii - PSL. Pozostałe ugrupowania reprezentowane w parlamencie mają nieco mniej sympatyków niż miesiąc wcześniej. W przypadku PO może to się łączyć z kontrowersjami związanymi z przekształcaniem się tego ugrupowania w partię polityczną i dokonującym się faktycznie rozpadem SKL stowarzyszonego dotąd z PO, lecz zachowującego samodzielność. Należy jednak zastrzec, że porównanie z notowaniami sondażu październikowego można traktować wyłącznie orientacyjnie, gdyż inna treść pytania i inne wybory³ uniemożliwiają pełną porównywalność.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

² Por. komunikat CBOS „Reakcje na wyniki wyborów parlamentarnych”, listopad 2001.

³ Patrz notka pod tabelą.

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	63	17	20	968
Płeć				
Mężczyźni	66	15	19	462
Kobiety	61	18	21	506
Wiek				
18-24 lat	50	23	27	150
25-34	56	22	22	175
35-44	64	21	15	183
45-54	71	12	17	204
55-64	76	8	16	96
65 lat i więcej	63	13	24	161
Miejsce zamieszkania				
Wies	60	22	18	356
Miasto do 20 tys.	70	15	15	101
20-100 tys.	57	16	26	205
101-500 tys.	51	10	19	182
501 tys. i więcej mieszk.	65	15	20	125
Wykształcenie				
Podstawowe	56	17	27	290
Zasadnicze zawodowe	61	20	20	277
Średnie	68	15	17	309
Wyższe	78	12	10	92
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	74	16	10	59
Prac.umysł.niż.szczebła	77	16	7	90
Pracownicy fiz.- umysł.	55	18	27	78
Robotnicy wykwalifikowani	53	22	25	87
Robotnicy niewykwalifik.	64	24	12	35
Rolnicy	73	13	14	65
Pracujący na własny rach.	74	14	12	26
Bierni zawodowo				
Renciści	57	20	23	117
Emeryci	68	10	22	182
Uczniowie i studenci	64	18	18	80
Bezrobotni	52	23	24	103
Gospodynie domowe i inni	49	12	39	45
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	77	14	10	159
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	59	22	20	76
sekt. pryw. poza rolnict.	59	19	22	164
prywatnym gosp. rolnym	73	12	15	69
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	54	24	22	124
276-399	57	20	22	84
400-549	63	15	22	201
550-799	68	14	18	134
Powyżej 799 zł	80	8	12	176
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	18	24	334
Średnie	62	18	19	452
Dobre	74	11	15	182
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	73	8	19	70
Raz w tygodniu	64	17	18	476
1-2 razy w miesiącu	63	17	20	162
Kilka razy w roku	59	18	24	178
W ogóle nie uczestniczy	56	19	24	79
Poglądy polityczne				
Lewica	76	14	10	328
Centrum	57	18	25	248
Prawica	75	15	10	157
Trudno powiedzieć	44	20	36	234

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWSP	KPEiR	LPR	PO	PPS	PSL	PiS	Samobrona
Ogółem	2	1	6	11	1	8	6	10
Płeć								
Mężczyźni	2	1	4	11	0	10	7	11
Kobiety	2	1	8	11	1	7	6	8
Wiek								
18-24 lat	0	0	1	9	3	7	5	13
25-34	1	0	6	19	0	15	8	8
35-44	2	1	6	7	1	9	6	11
45-54	1	0	7	12	1	6	8	8
55-64	3	2	4	7	0	9	4	11
65 lat i więcej	3	2	9	10	0	4	4	7
Miejsce zamieszkania								
Wieś	2	1	8	6	2	15	3	18
Miasto do 20 tys.	1	0	9	8	0	9	7	8
20-100 tys.	1	1	3	9	1	5	8	7
101-500 tys.	2	0	5	14	0	3	8	2
501 tys.i więcej mieszk.	4	1	3	23	0	2	8	4
Wykształcenie								
Podstawowe	2	2	7	3	1	7	4	15
Zasadnicze zawodowe	1	1	5	11	2	13	9	11
Średnie	3	0	7	13	0	7	5	6
Wyższe	0	0	3	23	0	4	10	3
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	0	1	27	0	4	15	0
Prac.umysł.niż.szczebła	0	0	3	11	0	8	7	6
Pracownicy fiz.- umysł.	6	2	6	7	2	4	7	1
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	13	0	10	3	2
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	5	0	0	0	6	24
Rolnicy	0	0	1	9	3	28	0	30
Pracujący na własny rach.	10	0	7	0	0	3	17	16
Bierni zawodowo								
Renciści	1	0	2	16	0	11	7	10
Emeryci	4	3	12	9	0	2	4	7
Uczniowie i studenci	0	0	2	17	0	10	4	10
Bezrobotni	0	0	7	7	4	10	10	14
Gospodynie domowe i inni	8	0	16	0	0	10	5	8
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	3	0	3	12	0	7	7	4
spółce właścicieli	0	0	7	23	0	1	6	12
prywatnych i państwa	2	1	1	10	1	6	8	6
sekt. pryw. poza rolnict.	0	0	11	9	3	26	0	31
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	3	0	10	3	0	10	5	21
276-399	3	0	11	5	5	13	7	9
400-549	3	1	4	11	0	9	7	7
550-799	3	1	6	10	0	6	10	3
Powyżej 799 zł	2	1	4	13	0	5	6	6
Ocena własnych war. mater.								
Złe	2	0	7	7	0	10	6	16
Średnie	2	0	7	12	2	6	6	7
Dobre	2	2	3	15	0	10	8	5
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	1	0	17	20	0	7	9	18
Raz w tygodniu	2	1	7	11	1	9	8	9
1-2 razy w miesiącu	2	0	3	7	1	9	2	12
Kilka razy w roku	3	1	1	9	0	6	4	7
W ogóle nie uczestniczy	0	0	0	13	0	4	9	8
Poglądy polityczne								
Lewica	1	1	1	2	0	6	1	5
Centrum	1	1	6	18	1	18	7	13
Prawica	6	1	16	26	0	3	18	7
Trudno powiedzieć	1	1	8	6	2	5	3	18

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	SLD + UP	UPR	UW	Inna	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	1	3	1	6	610
Płeć						
Mężczyźni	45	1	4	1	4	304
Kobiety	46	0	1	1	8	307
Wiek						
18-24 lat	50	6	2	1	3	75
25-34	33	0	7	1	2	98
35-44	47	0	3	2	4	117
45-54	48	0	0	2	6	145
55-64	48	0	3	0	8	73
65 lat i więcej	46	0	2	0	14	101
Miejsce zamieszkania						
Wieś	34	0	2	0	7	214
Miasto do 20 tys.	45	0	4	0	9	70
20-100 tys.	60	0	2	1	4	117
101-500 tys.	53	0	3	3	7	128
501 tys. i więcej mieszk.	42	5	4	0	3	81
Wykształcenie						
Podstawowe	44	0	2	0	13	161
Zasadnicze zawodowe	40	0	1	1	5	168
Średnie	51	2	2	1	3	209
Wyższe	44	0	9	1	2	72
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	46	0	5	2	0	44
Prac. umysł. niż. szczebla	58	0	4	1	3	69
Pracownicy fiz. - umysł.	50	0	9	5	2	43
Robotnicy wykwalifikowani	64	0	0	3	6	46
Robotnicy niewykwalifik.	54	0	7	0	5	23
Rolnicy	9	0	0	0	9	48
Pracujący na własny rach.	30	0	0	0	16	19
Bierni zawodowo						
Renciści	40	0	2	0	11	67
Emeryci	49	0	2	0	10	125
Uczniowie i studenci	45	9	3	0	0	51
Bezrobotni	41	0	1	0	6	54
Gospodynie domowe i inni	49	0	0	2	3	22
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	56	0	4	1	2	122
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	43	0	0	4	4	45
sekt. pryw. poza rolnict.	50	0	7	2	6	98
prywatnym gosp. rolnym	11	0	0	0	10	51
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	37	0	1	1	10	67
276-399	38	0	4	3	3	48
400-549	49	0	4	1	4	127
550-799	51	0	1	2	8	91
Powyżej 799 zł	54	0	4	1	4	141
Ocena własnych war. mater.						
Złe	42	0	2	2	6	193
Średnie	49	1	2	0	7	282
Dobre	44	0	6	0	5	135
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	24	0	0	0	4	51
Raz w tygodniu	41	1	2	0	8	307
1-2 razy w miesiącu	53	0	1	1	8	101
Kilka razy w roku	62	0	3	2	3	104
W ogóle nie uczestniczy	50	1	11	2	3	44
Poglądy polityczne						
Lewica	77	0	1	1	4	249
Centrum	26	0	4	1	5	141
Prawica	11	4	6	2	1	118
Trudno powiedzieć	36	0	1	0	19	103